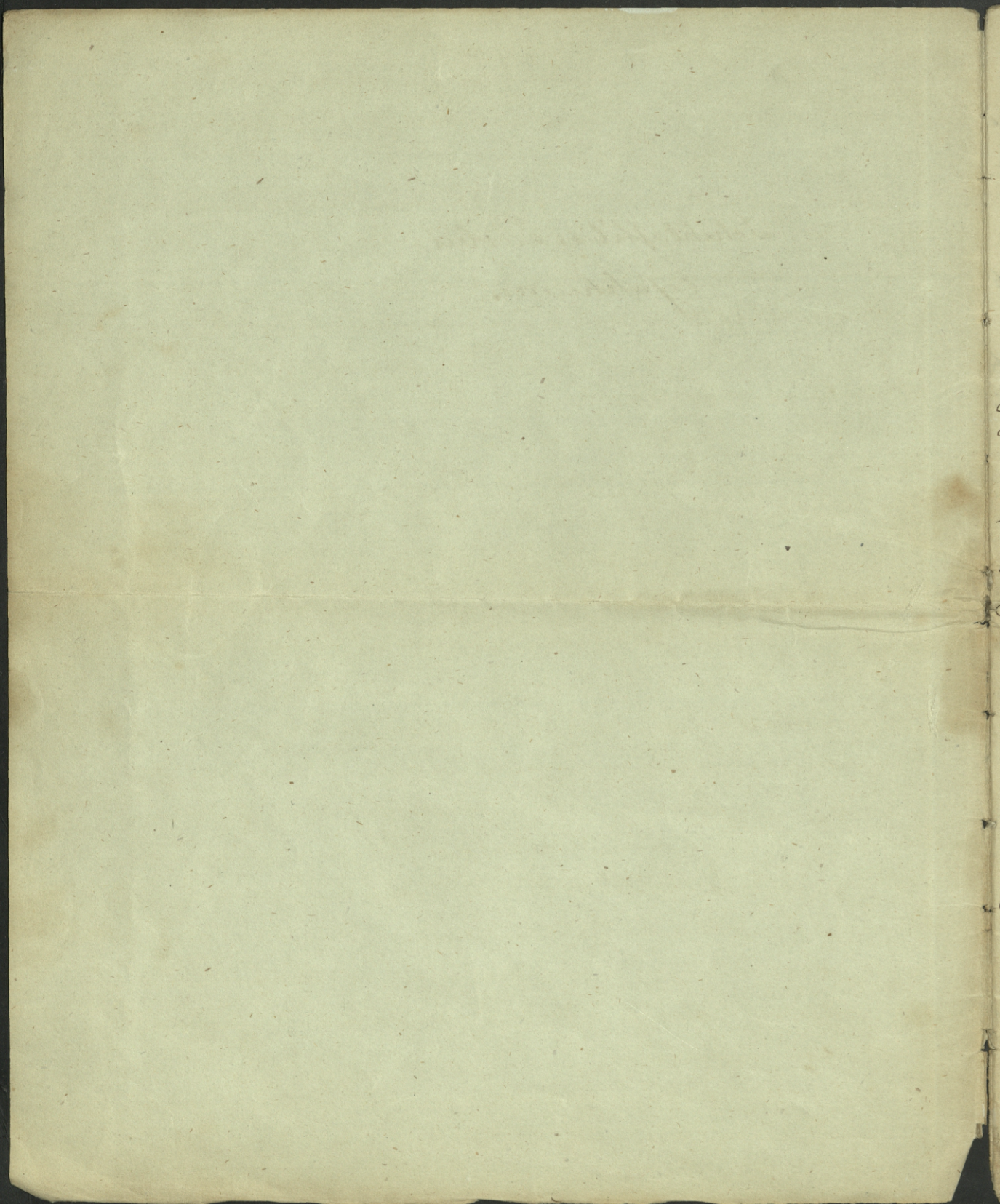


Weyßhahn.
Waff. 1856.

Schleifstias darba
Eefaktums.



Kahfts no ta eefaktuma tahs brahliſchligas Jabeudroſcha
nas, kas wiſſemmi zaur Brahlu Draufes darboſchanu
irr notikkufe.

Tas pirmis, kas no Herrnhutes ſchinmi ſemmi nahze,
bij Kriſtjan Dahwid, kas 1729 gadda ſchi kahdu Brah-
lu draufes draugus Riga, walmirmuiſcha un Lehweli
apmeklija, un 1730 gadda us wahj ſemmi gahje atpakhal.
1730, 1731 un 1733 gadda atk. at kahwi Brahli ſchinmi
ſemmi bij. Zaur ſchem walmirmuiſchas deewalithija
Leelmahte Hallarot paſchu Grafi zinzendorfflikke aizi-
naht, kas arri 1736 gadda ſchurp nahze, eekſt Riga ar da.
ſchem Mahzitajem ſadraufijahs, tur ſekhab Paſniza
ſprowdiji Jarzija, walmirmuiſcha kahdu laiku kahwe-
jahs un atpakhal gahje ar to apſchliſchonu, kahdu Brah-
lu ſchurp ſtelleht. 1737 gadda nu arri at nahze 5 Brahli:
(Buntebart, Hadwig, Poppendyk, Tirk un Schmiot.)

1738 gadda Hallarot Leelmahte butweja tam ohtram wal-
mir Mahzitajam Barlach wenu muiſchu, kur wiſſpa arri
weinu ſkohlmeiſtere Seminarju proekſt Latweſchju ja-
nekleem eerichteja un Buntebart par ſchats ſkohl ar urau-
gu ezehle. ſchis to ſkohl ar 8 walmireiſchu jaunekleem
eefahze, bet ta drihs wairojahs ta, ka arri no kurſem mes jau-
neklus abſtelleja. Zaur wiſſpa peetizigu darboſchanu tee
pirmi Latweſchju prokti Kiſſcha ſekter un ſekkeſter ſek-
ter tikke usmohdinati.

1739 gadda ſchi mohdinafchana zaur tahn ſtundahn, ko
Buntebart turreja, iſplahtijahs neween walmir draufi
bet arri par Raumas, Smiltenes, Trikates un ſchſu draufi

^{avens jaunis leelake karlasnams}
1741 gaddā ta mahzitaja mijscha, Rō Leelinachte likke
behweht un ko sauze Lehrakaln tikke gattawa, Rato
warrija eesfedahit; [lihoj sehim ta shaklo bij walmir mijs
seha bijuse.] Tee diwi walmir draufes mahzitaji, tas Pra
weests Brining un Barlach ar teem Brahleem Kohpā
kristus wihna dahrfa' strahidaja.

1742 gaddā ta Draufes butschana starp Latweestscheem esah
ze, prokti pee Walmiresscheem 19 April, pee Straupseescheem 12
September, pee Leepeneescheem un Mahzenescheem 16 Septemb,
Skkats pulzinsch d'abluja sawus wezzatus, Paligus un Darbi
neekus, sawas mahzibas = Bihbeles = Draufes = un kabritas
stundas Twehdeenās un weenreif neddelā, Darbineekem
bij sawas stundas Tefdeenā.

Pe walmiresscheem tanni laihā to eswehtitu wezzatu
Paligu un kalpu shajchs bij 10, starp kuffeem bij Kihfche
Peters un Schhefter Peters, Sahwul Sekkab un arri Skan
gel Sekkab. Tee Leepeneescheem bij Pohdina Mahrz, Uher
Pehter un Bentfcha Laur. wezzakeem bij Mandegā un
Paligeem Trefchdeena ^{hinn} (Apustulu) kamparenze walmir
Bapnizas mijschā. [Tee Straupseescheem Dezember metwe
se tee jauni Darbineeki tikke eswehtiti.] - Tanni paschā
gaddā Grafene Zinzendorf Leelinachte September mehnese
atnahze, un tē palikke lihoj 13 Dezember, un ar teem wah
zu Brahleem un Mahjatm gruntigu zaurrunn asch aris
turrija. Tanni gaddā Latweestschi arri d'abluja to pirmu Jey
nuwgrahmetu.

1743 gaddā ta wajaschana esahze. Walmirā weena Kum
missione no Merz lihoj August mehneseham schidija, wahzu
an Latweestschi Brahlus sauze proekschā un 15 April

to Sehra Kalnu airlehoje un airpejelija un wiffas ja.
eschanas airleufe. Graf Leelmahte fohiti darbojats
Pelterburgâ kaks Jauchanas airstatweht, bet ne idewahs.
Pats Grafis arri atnahze, bet Riga tizzis, tur eeksch zita.
dellus tikke eeflechts no 24 Dezember lihoj 12 Jan. 1744 gaddâ.
1744 gaddâ Straupe arri tahda kummissione ka Walmirâ
lij un arri Janaktsch anas airleufe. Targan tatum moh.
dinatatum dwechfelehm par leelatun jahpehm lij, bet
pehzat warrija atficht, ka Peltitajun par wippatum lij
meera dohmas, jo gaur to ta leta pamafit im nahze tamm
kluffâ gahjumâ, kas daschus gaddus tik angligi un fwehtigi
pastahweja. Zik fohiti tamm laithâ tar fohchlastibas darb,
jaw lij isplaktijes gaur to warr neefcht, kas par to irr us.
rahstchts.

Walmirschôs tonij lij 700 us moh dinatas dwechfeles
appatsch Brahlu Kohpshanas, Harp Kuffatum, Strahls
ja, tee Mahzitaji Briningen Barlach, un tee Brahli:
Buntebart, Bifer, Eshuch, Kreiman, Mitjsh, Klein
un Schmiot.

Straupeschsôs lij 800 dwechfeles. Tur lij tas Brahlu
orange Sprehelsen par Brauweffe. 3 Wahzbrahli tur Strah.
daja, Hadwig, Hansen, Ziegler.

Leperneschsôs un Taunneschsôs lij 800 dwechfeles ap-
patsch 3 Brahlu Kohpshanas, Haffner, Nilsen un tas
Tuischu Brahli Hein.

Mahrsneschsôs lij 400 dwechfeles un weena Wahzu Pak.
ne par Kohpejer, Tirk.

Rihgâ lij weena Wahzu patre, Simchen, un weena Harp
air Danzawas Latweschem, Steinbauer,]

1750 gadda diwas dwehfeles sawa kunya preeka airgah
 je, Kas pehz Latweeschu faufchu mohinafchanas un
 apkohpshanas totti liij darbojufchas, mohti Hallart Leel-
 mahte un Buntebant. Walnirmuifchu no Krohma puffed
 weens Leelkuny, dabbiya, Kas tuhlin prett Brahleem Karroja,
 Tammí gadda ko Pulzipu, ko fauze: tel Simts eefsch weina
 garra eeriktja, Kas ta'ka' muhf. Mas Pulzipufchir un 2^{tra}
 Merz pirmoreif knitpenös Janatze, un pehzak allafsch Seferenö.
 Tammí paschá gadda wehwermuifcha tikke kuhweta un
 kai Kluffá weeta, jo toris wehl mefchs liij apt. ahnt, Hesse
 fahze ofihwoht.

appatfa
 unguira
 murifha

August mehnefi Pufchu Brahli pirmoreif sawus Kahr-
 tas Swehtkus Swehtja ar lelu firos preeku un bawufcha.
 nu. Hesse par to gaddu rahstija, Ka tas weens apfwehtihts
 un ar Pskitaja affinim flayzinahts gadd eefcht lijs.

- Tahs faufchanas weetas Tammí laiká liij:
- Walnirnefchös Leibod un Gawe
 - Straupenfchös Rinze un weyz Stabrast
 - Lepeneefchös Knitpen, Benz, Laurs un Lohle
 - Mahnjrenneefchös un Smilteneefchös wehjin
 - Preekuleefchös Thundrik.

Walnir Mahzitai atkal Janatfshomas stjiri aisleufe
 un par to waktija, zaur ko dawuf dwehfeles atkafpe un us
 pofauls puffed greefahs, arri Leibod fainneeks, kadehl fa-
 ufchanu no tahs weetas weetas us Libbirt patirzeht, jo
 tahs peetirzija ar dwehfeles wehl Kluffilá Janatze.
 1753 gadda Walnirmuifchas Leelkuny, tai 14 Merz fah-
 ze to Tehra Kalnu napleht.

Turpretti Schee nospreesti Gaudis arri bithnischtingas pafang a.
Schanas un palihofibas dabbiya reofelit. Weens auzfts kump
kaslij Brahmuprettineeks Schterbungon, jaw weenu ais lee gfts
nas Lakstu bij gattawu taifis, Ro keifereenei grubbija likt
preekschä, bet ahtri nomirre un tar palitike ned arrihts. Kakt
zits leels Brahli Smechjejs arri zaur ahtrun nahwe tikke ais
reuti. Zits Inettineeks wehl nirschanas gulta Jamu ena idit
atfinne, aprauwaja un no Iffitaja pedofschann ischuhsejats.
Walnireschu Brahli scho gaddu sohli swetlige pabije.
Mahzitais sohli bij darbojees, wirpue sanaktsehanas weht
jim atit, bet wirppann ne isdewats. Tadehl nu wirppann jaunos
dusmas bij, un wirsch wiffas sanaktsehanas stipri ailecife, arri
no Barlach prassidans, lai sehis to arri no sawas puffer darro,
Bet Iffitais schim palihofija, kati zaur weenigratmaku
warreja atbilicht, ka Mahzitaja dusmas apkluffinajats ta, ka
Walnir Brahli un Mahfas 22 September 1754 gadda atkal
Gaudis nowiffatun pufferun meerigi warreja sanakt.
1734^{te} gadda Fleffe, kas daufrisus wahzsemni aibnavz,
webruar metnesi no kuppnes atpakkat nahkedans un pat
Luischu Brahli's kupidans 28 Merzas walnir Luischu
Brahleem satze pulkus turrelit. Schz daschatun grunke
gahn fird Jarum aschanatun kai 2 April weena seuzsch
Rijajuschana pee wiffem bij, jo tee pehz gruntijas fird no
lonzischanas Iffitaja pedofschann un apschelofcho
nu sawa firdi jutte. Sapatt arri pee zittatun kahrtatun
un pee darbinetheem notikke, kur daschadas wainas natze
gaisma. wiffwairak bij apwainojusches pee gohdeem un
pee wahjibatun, Ro daschi zaur mahnetizibugrubbija abofekt.

Dee Brahli'aprunnajakas, ka tahidus grethkus pee wiffem
darbineekem; ta' ka' pee Julzifa lohgetkleum bes zilweku
usluhthofchanas gribbetu peeminnetit, un kas arri weentes,
figi notikke.

Zaur to, ka eeffeh mahjatun daschas leetas to deenischkije
rihta un wakkar luhgshana waikatweja, to atstahje un
tai weeta peeminnefa, lai ikkatrs weens pats ch'deenās weenu
luhgshanas un jarunnaschanas fundu ar Pestitaju turretu.
1756^{de} gaddā Hesse atkal wahysemme bij, un no tuffenes
to Saron grammatu atweede schurp, ko Latweefchi Brah-
li' un mahjas ar leelu preeku pretti' pethme un zaur to dawf
fwehtibu baudija.

1760^{de} gaddā wiffch atkal bij wahysemme, un, no tuffenes
ar Laulatu drayn mahk'ams atpakhal, to jauru Litu-
gias grammatu atneffe.

1761^{de} ais zaur bij lohti' apfwehtitits gads zaur to, ka tee wah
zu Brahli' weenu gruntija zaurunnaschanar teem
Latweefchu darbineekem un darbineezetm, un sehee at-
kal ar teem jaimneekem un jaimnizetm un ar kalpeem
un kalponetm turrija. wiffi' kahrt as fwehtki bij lohti'
apfwehtiti

1762^{de} ta' gaddā walmineefchi atminnefchanas un pateiji-
bas fwehtkus fwehtija, jo nu bij 20 gaddi pagahjufchi, ka
mekhta Draufes luhgshana tur bij eefahkufes, Sami'
laikā tur weens Jewischkij's mihlestibas gars waldija un zits
zittam jawu firi' atwehre. Gaddabeigumā bij gruntija
zaurunnaschana un to gaddu ar to apleezinofchannu beifse
ka Pestitais par Jawatun affinim aippu nofezumus delija.

1766 gada

Tāpat arri Lepeņešči, pēc kuffeims dāškas pabr. Kāp
 ūchanas līj rādījūšas, to gādā sūehtīj pabeidze.
 1767. g. gādā Septimber mēnešī Straupešči, Mahof
 nenešči un Lepeņešči Jāvus stādīšanas sūht
 kus ar pēctū un pāteizību sūhtīja.

3. Paešchanas gājūms tamī laikā drits tāp att līj, kā taga
 dīn, bet dīvas. leetas līj ofitwahar, ne kā taga ad, prokti
 kamparenzu un Pulku turrešana.
2. Vīstas mihlais atraitnu Brahlis kīpša sūhter
 sūhtīj aīgātje. Vīstas pirmāis līj lījs no Latwes
 ūchu kautas pēšča ūchēhlafības darba un līvīgal.
 tam weens pēctīzījs darbinēks.

1. Wehl jāpeemim, ka 1767. g. un 68. g. gādā atkal kum,
 mīšjones līj Walmīnā un Straupē, bet mihlais Septītais
 Jāvus nabazus ļaudis tā aīstahweja, ka wīppu kluff
 gājūms ne tikhe aīstahwehts. Drekšch Straupes kum
 mīšjones kampenhausen Leels kungs par Brahtseem
 lablūm drohšch leezību dēwe.

Tas Brahtsun mahfu kaischs tamī laikā līj tas,
 prokti, pē Brahtsbeedribas usņemtas dwehseles.

- Walmīnešchōs 539.
- Lepeņešchōs 831.
- Straupešchōs 173.
- Mahofnešchōs
- un Smiltenešchōs 130.

wīssi Kōhpa 1673 usņemtas dwehseles. Neusņem
 tas, kas Brahtsu Kōhpschanā līj, staitīja: 1106,

Kad nu ta pirma ſchehlaſtibas laika notikbumus eſſam ap.
Kattijufchees, klaufijim nu arri kahdas lezibas no tahm garri-
gahm ſwehtibalm un ſpekkeem, kas toreif waldija.

1770 gadā 18ta Auguſt krihpenos us teem Tuiſche Brahlu
ſwehtkeem 142 Tuiſche Brahli liij ſapulzinajufchees, un
Bentſcha ſekhab, wiſpu kohpejs arri liij klabt. Tur kahdas
ſwehtibas liij, ka pehza, weens Tuiſche Brahli ſarzijs:
Man tā liij, kā kad weena ſchehlaſtibas padebbes pahr muh.
ſu kahrtu buhtu iſplahlijufees, un es ween wehletohs, kaut
es ween umehr tā kā kai deenā pee ſawa Peſtitaja kahjalim
warretu palikt, tahs apk amydams un ſkutyſtiwams.

Bentſcha Lauru weenreij pahr teem wahrdeem; mehs wiſſi-
ſinnam, kahdi mehs eſſam; tā rumaja: Muſfu mohdina-
ſch anas laikā ſchee wahrdi omums liij kā pateſiba, ko mehs
ik deenās wairak aſſinnam. wiſſi us ſchehlaſtibu orbbina.
jats un bes ſchehlaſtibas neweeni ſtundine warrijam
zaurtikht. Bet tagadin daſchi muſfu ſtarpā deenas un nah-
tis warrijaurſihwoht un ne mahzabs, zik wajadija Pe-
ſtitaja ſchehlaſtiba wiſſpeewirr.

Kahdi ſarunnafchanā, ko tee Darbineeki ſawā ſtarpā tur-
reja, ſeerummaja par to Pulziju remdenu gahjumu, bet
pehzijs paſchi darbineeki aſſinne, ka ta leelaka waina pee
wiſſpeewi eſſoht, jo wiſſpe ſtarpā eſſoht daſchi nepeetizigi,
auſtprahliji, walidami un nau das kahriji. Neweens tur-
pretti ko ſpehje ſarziht.

Pee pulkut uroſch anas weenu Brahli praſſija: Kapch, tu-
tik netli ſauſch anās nahzi? ſehis atbildija: Mani mahjas
darbi man dauſreis aiſkahwe. Uto pirmais peemiņeja:
Tone ſakki wiſſ, jo, ja tu gribbetu nahkt, tad gan warretu,

un tomehr tawu mahjar darbu darritu. Ta wainairrta
wá sírdi. To pasche Pohdin Lauris apseeringja: Mufsu
mohdirafchanas refakrumâ mufsu draufibacun facc.
fchanas mums bij gahrôasun patir wiffahm lectahm dahr
gas, mehs wiffas lectas affatjam bes mufsu facc fchanahm.
Ekfeh tahs lectas mums has irr sírdi, to lai mihlais Pefki-
tais mums akdohd.

Weens Laulatu Brahlis ar Kahid zittu us ruyju wiffi bij
Striddejes, un kad darbineeki wiffpu tadeht nolikke, fchis
atbilibja: Es labbak, to lairju mantu, par to mufsu Stridde
bij, gribbu affatht, ja juhs man ween pasayjeet, no Pulzipa
pewohfchanu wilubhtes. To wiffch nu ar fchoem watrdem
darrija: mihli Brahli un Mahjar. es nefer, Raefnu appreh
Kajes, pewohdajt man. fchee atbilibja: mehs tewim no sírdi
pewohdam; un kahidus pefchus par to ofeedaja.

[Kahid Brahlis, Kas pefch sawa pascha pratita bes apuruma.
fchanas ar Kohpejem bij laulibâ gahjis, natze Pufschu Brah-
fu kahrtas fchunâ un fazzija: Mihli Brahli! Es agrahki fchahu
kahrtas fwehtibu efmu laudis, bet zaur sawu patgalwibu
pewihles. Par to efmu fchahpi dablujis, sírdi meeru pafud-
dis, sawu laihu bes Pefkitaju pawadis un itt ka' ween a
Elle bij m amnâ sírdi, pewohdajt man to apprehzibu, Kas zaur
man irr notikkufe. Nem meetes zaur to weenu mahzibu,
un mahzajtes sawu kahrtas fchehtafkibu dabingaku tur-
recht, ne ka' es efmu darris. See fchoem watrdem wiffch
ta' nani'aja, ka wiffi wiffpu affchehloja un wiffp am peduw,
wiffpa fcewa pee Meitu Mahfahm tápsatt darrija.

[Pohdin Lauris kahidâ fchunâ preekfeh teem neupem-
teem fazzija, kad Galateru gratris atas Sunodattu bij laf

Sijs: tee meefas darbi wairak neofami irr, ne ká Garra augli.
Kas eekfch Tesus affinim fehehlastibuwirr atradois, mihsam
Pefitajam par to pateiz un pee tahdas lassifch anas tohp
apstiprinatks. Bet kam tas truchft, kam Jimama siro
wairak fakka, ne ká mehs wipf am warram fazzicht, un
Jwehtais Gars ne kauj, ka kahir pee tahdas aprakstifch anas
ta dabliza un ka apshehlota zilweka pee wirklaks.

Keegela Pektors fazzija kahidá Draufes stundá Lohdes:
Pefitaja mihslehtiba tik leelabij, ka leelaka ne warreja
beht. Wipfa ofihwofchana bijs zeechana. Ko wipfch irr is
zeetis, ka wipfch mihsfij grechtu deht strahdaja? Ko wipfch
Eles dahrsá irr izetis, un knuffa stabbá, ka wipfch ifause:
mans Deews, mans Deews, kapechz tu manni effi afftahjis?
Wiffu to wipfch irr is zeetis, mums mihsfu mihsfchizu lab
Klahschanu jagahdams. un zikilgi wipfch mums irr
gahjis pakkal, kamehr wipfch mums sawu fehehlastibu
warreja parahdicht un mihsus sawu nahwi saweenohit.
Wipfch mums to deenifchthizu farumafchanas stundu kadehl
irr dewis, lai mehs ar wipfu wairak eekfch fadnawifchcha.
nas teekam, un ka mehs kahdu truchkamu juht am,
fuklin peed ofchenu un apshehlofchenu meklejam,
Pohdin Mahrz fazzija kahidá stundá preekfeh teem neus
penteem, tik zik mihslehtibas, pateizibas un preeka-ffa
nas pahs mihsfu wajen tezzetuz ja to dahrgu leetu sawá siro
justum pateefiji: ka mihsfu Deews un Padditais tahir
nabbays zilweks irr tappis, ká mehs, un ká mihsfu beedris
un brachfis mihsfchizu labklahschanu ar karstam affaratam
un leelatam monkatam jagahdajis. kurfch orichtfchenu Deewam,
Klahst tik, grechzigs raddjams buchdamm, ja wipfchs ne buhtu

pee mums nahzis.

Tai 31 Merz 1771 gadda 320 Tuischi Brahli krichpenos
bij Saputrejufchees. Un teen Berfcha Tethab Jazija:
Ta mihsa mohku nevdela nu atkal irr pagahjuse, bet
mehs wehl schodeen sawu Pestitaju pehz wihsa auyfchan
yefch anas ar tahn naglu rehtahm, rothas un kahjas
un fahnos orihkftam apskatticht. Ta bilde lai mums nu
cet lihof, un mehs weenumehr peemim, zik datongi mehs
effam atpirkti, un zik lohki buhs to grethweemideht,
kuffa dehl wihsch ko' irr zeetis, un sawu affini islehyis.

Tai pati Jazija 16 Juni, Berfcha Jacefchanas. Ta ihstem
fior atgreeschana noteek zaur Jesus zefchannu. Appakfch
Jesus krichstus zilweks no jauna peesfemm, un jauna rad,
dijuma auyli nahdaks zaur een auidilu prett grethweem
wiffu, kas Pestitajam ne patihk.

Tai 19 April walmir Pulzupfch sawu stahdijch anas
Swehithus Swehtija. Par to ratiftija: Ta bij weena zilwe
ka dekla deena, itt ka pirmas mohdin afchanas laikas,
Pestitais, ko tamm laikas ar mums hijefahzis, un to der
ribu, ko torij ar mums urtaifija, nupatt atjaunaja, un
koikkatras dwehjele baujia, to ar wahndeem ne warr ap
ratifticht.

Par Kauzer Jacefchanas un Schhefter Sektors ratiftija: Mums
tapatt hij, ka' teen diweem, kas us Emmaus gahje, un jupfcher
to mohku wihrer ar meefar azzim ne reiffjam, wihsch tomeh
un neis fakkamus wihsa mums bij blaht un ar sawu efchwil
bas dwafchu puhtees mums, ka mihsa firdis ar precher, un azzis
ar mihslefbas affar atm pilwijahs,
Klungs atgreesf mups pee teemim, tad mehs kappim atgreesti,

afjauna mihfu deenas itt hā' wezzōs laikōs.